

naar den med Rette sættes saaledes, at det hele Folk skal have Del i Dplysningens Goder. Nu er jo Stillingen den, at Kommunitetets store Midler, som give en aarlig Indtægt af 140,000 Rd., der maa udkomme af Statsformuen af det Overskud, som fremkommer ved Statsborgernes Virksomhed eller trods det Underskud, som der er Resultatet deraf, efter Fundatsen ere bestemte til at være til Gavn for de Uformuende i Samfundet. Da blev det vel bestemt, at de fornemlig skulde være til Kost for fattige Studenter, som navnlig gif i en vis bestemt Retning med Hensyn til deres Studium, men det er efter Dplysningsforholdene dengang her tillands og efter den Udvikling, disse Forhold have taget indtil nu, en Selvsølge, at naar man dengang viste den Fattige Veie til Latinskolen og deraf til Universitetet, kan der nu vises ham mange andre Veie, til langt større Nytte og Held for Samfundet, og vi ere derfor i Overensstemmelse med Fundatsen, naar vi fordrer, at Kommunitetets aarlige Indtægt, 140,000 Rd., anvendes til Gavn for den Uformuende, saaledes, at han faar den for vort Samfund mest nyttige og mest gavnlige Undervisning, det være nu enten ved Universitet eller den polytekniske Lærestanstalt, som Flertallet hentyder til, eller paa flere andre Maader og Steder her i Landet. Men dette bliver ikke Tilfældet efter det Forslag, her foreligger. Derved slaar man paa engang sammen Universitetet og Kommunitetet, og de Forhandlinger, vi have ført her, om hvorvidt dette eller hint skal være en Universitets- eller Kommunitets-Udgift ere paa een Gang afgjorte til Fordel for dem, der stemme „Nei“ til vore Forslag. Disse Forslag, set fra en vis væsentlig Side, tør man sige, at hvad det ærede Flertal i Udvalget vil, er een gang for alle at sikkre fornemmelig den Rige paa den Uformuendes Bekostning en aarlig Indtægt af henimod 150,000 Rd., med eet Slag at føre over fra de Uformuende til dem, som for Størstedelen ere formuende, en saadan aarlig Indtægt. Ja, De kunne nok sige, at Bevillingsmyndigheden faar den samme Indflydelse paa disse Beløb som tidligere, De sige det vel, men samtidig bevise de og have bevist ved tidligere Uttringer,

at denne Udtalelse, dog ikke er Lovforslagets sande og virkelige Mening, ikke at tale om, hvad jeg nys nævnte, at saa er Forslaget overflødigt. Sæg vil henvises f. Ex. til en Udtalelse af et af Flertallets Medlemmer, som var Ordfører for Kultusministeriets Budget, ifjor (Schjorring). Han erklærede, at de Fundatser og Bestemmelser, der bestaa for disse Stiftelser, være ligesaa mange Bomme for den Anvendelse, vi ønske, og for Bevillingsmyndighedens frie Brug. Denne Tanke vil findes udtalt i det ærede Medlems Bemærkninger ifjor, og jeg giver ham Ret deri, og derfor kan jeg meget vel forstaa den Modstand, der reiser sig mod de separate Fonds Inddragning i Statskassen, og jeg kan forstaa den særdeles store Vægt, som Flertallet med Ministeren lægger paa at saa Forslaget vedtaget, thi det er en saa stor Indskrænkning af Bevillingsmyndighedens frie Anvendelse over disse Midler i Overensstemmelse med den Land, der gaar igjennem Fundatsen, at jeg ikke kan erindre, at man med eet Slag har gjort et saa stort Knop for den Betragtning, som man vil kunne gjøre gjældende her, hvis de ærede Herrer's Indstilling bliver godkendt. Sæg tror, at naar Universitetet faar sine henved 200,000 Rd. aarlig Indtægt, vil dets Forhold kunne ordnes saaledes, at det vil kunne bestaa ved sig selv, altsaa ikke almindeligvis behøve at saa Tilskud fra Kommunitetet, og det Samme tror jeg, naar en efter Forholdene passende Forhøielse finder Sted for de polytekniske Studerendes Vedkommende, bestemt tør siges med Hensyn til den polytekniske Lærestanstalt, og jeg tror, at man maa med Hensyn til Universitetet enten vente en langt friere Udgang, altsaa en langt større Nytte af de store og mange Kræfter, der ere tilstede til Virksomhed, for at det skulde kunde erholde yderligere Tilskud end sine egne Indtægter, eller, hvis man ikke vil ordne Universitetet saaledes, at det virkelig kommer til at udøve større Indflydelse, da fordrer en vis Betaling af de Formuende for Udgang til Forelæsninger. Et af To, et Tilskud kan jeg tænke mig Universitetet givet, naar dets Virksomhed overhovedet anlægges anderledes end nu, eller hvis Universitetet ikke vil det, saa maa det, forsaavidt det skulde